

**Na žiadosť Kňazskej rady Banskobystrickej diecézy,
zidanej dňa 22. októbra 2015 v Banskej Bystrici,
uvádzame hlavné pastoračné zásady,
podľa ktorých sa treba riadiť pri vysluhovaní sviatosti birmovania**

Vek birmovancov a frekvencia birmovaní vo farnosti

Konferencia biskupov Slovenska, v zmysle kán. 891 CIC, vydala dňa 25.10.2000 nariadenie ohľadom veku birmovancov: birmovanie majú prijímať žiaci končiaci základnú školu (14 až 15 roční). To sa striktnie týka tých farností, kde sa sviatosť birmovania udeľuje každý rok alebo každý druhý, či tretí rok.

Avšak v tých farnostiach, kde príde biskup po piatich rokoch (malé farnosti), môžu k sviatosti birmovania pristúpiť už 13 roční (väčšinou sú to žiaci siedmej triedy), aby ako 18 roční – ak by už chceli – mohli hodne prijať sviatosť manželstva. KBS pri nariadení veku zohľadnila cirkevné kritériá: dogmy Tridentského koncilu (por. DH 1630) a kán. 1065 § 1 CIC, ako aj civilné zákony o uzatváraní manželstiev v Slovenskej republike.

Každý katolík má právo byť do 18. roku veku pobirmovaný vo svojej farnosti. Z toho vyplýva povinnosť pre každého farára (administrátora), aby pozval biskupa birmovať do svojej farnosti aspoň raz za päť rokov.

Riadnym vysluhovateľom birmovania je biskup (kán. 882 CIC). Aby sám biskup stihol pobirmovať čo najviac birmovancov, je vhodné, aby farnosti žiadali o birmovanie podľa nasledujúceho poriadku: - každoročne môže byť sviatosť birmovania len v tej farnosti, kde je nahlásených aspoň 50 birmovancov; každý druhý rok môže byť sviatosť birmovania len vo farnosti, kde je nahlásených aspoň 40 birmovancov; po piatich rokoch treba nahlásiť birmovanie aj vtedy, keby bolo málo birmovancov, resp. len jeden.

Žiadosti o vyslúženie sviatosti birmovania (na celý nasledujúci rok) treba posilať písomne na biskupský úrad do 15. decembra predchádzajúceho roku.

Príprava birmovancov

Podľa rozhodnutia otcov Tridentského koncilu, každý, kto užíva rozum (deti od siedmich rokov), sa musí – podľa svojich schopností – pripraviť na prijatie sviatostí (por. Tridentský koncil, r. 1547, DH 1559; KKC 2001).

Vzdialená príprava birmovanca (okrem rodiny) je vyučovanie náboženstva v škole, najlepšie vo všetkých možných ročníkoch. Príprava by mala zahŕňať aj vedomosti (tzv. príprava rozumu) aj náboženskú prax (tzv. príprava srdca), a to najmä pomocou sviatostného života; mimoriadne vhodným prostriedkom sú sväté spovede na prvé piatky.

Bezprostredná príprava birmovanca má trvať rok pred prijatím birmovania; začína oficiálnym zápisom. Ideálne je, keď sú do prípravy, okrem kňaza, zapojení aj vhodní (vopred pripravovaní) katechéti a animátori. To umožní rozdeliť birmovancov na menšie skupiny (ideálny počet je do 10 osôb), aby sa príprava odohrávala v atmosfére zdravého a úprimného dialógu, ktorý mladým ľuďom zvlášť vyhovuje.

Prax ukazuje, že kvalitné zapojenie súcich laikov do prípravy birmovancov duchovne prospieva obom stranám, tak birmovancom i animátorom, a – v konečnom dôsledku – celej farnosti.

Ak niekto neabsolvoval vzdialenú prípravu (nechodil na vyučovanie náboženstva v škole) má byť pripravený k prijatiu sviatosti mimoškolskou sviatostnou katechézou, ktorá by mala za riadnych okolností trvať najmenej jeden rok.

Pritom si treba uvedomiť, že 15 ročný tínedžer ešte nie je zrelý ani fyzicky, ani psychicky, ani osobnostne, ani duchovne. Maximalistické požiadavky kladené na birmovanca sú preto pastoračne neopodstatnené. Takisto nie je vhodné pesimisticky znechucovať birmovancov (a iných veriacich) prehnaným tvrdením, že birmovaním „sa lúčia s kostolom“. Naopak – birmovaním „sa zasieva“, začína sa žiť viac s Bohom – Duchom Svätým (aj keby to hneď nebolo navonok vidieť). Samozrejme, toto neznamená, že pri nárokoch v príprave možno byť benevolentný. Pri príprave na birmovanie už musí byť prítomný prvok osobnej zaangažovanosti, aký sa pri krste (detí) ešte nevyžaduje.

Birmovancovi možno oddialiť birmovanie vtedy, ak došlo z jeho strany k vedomému a verejnému pohoršeniu.

Ideálne je, keď sa do prípravy birmovancov zapojí celá farnosť – a to najmä modlitbami a obetami za birmovancov.

Birmovný rodič (kán. 892-893; 874 CIC)

Podľa možnosti birmovanec má mať vhodného birmovného rodiča, ktorý mu má pomáhať pri úspešnom kresťanskom dozrievaní. Avšak táto povinnosť – mať birmovného – nie je absolútna.

Požiadavky na birmovného rodiča (kán. 874 CIC): Má to byť kresťan katolík, ktorý:

- Je na to určený (vybraný, pozvaný, súhlasiaci).
- Zavŕšil šestnásť rok života (z oprávneného dôvodu treba pripustiť výnimku).
- Bol pobirmovaný, prijal Eucharistiu a vedie kresťanský život. Ak sa mu rozpadlo manželstvo, má mať platné povolenie na pristupovanie ku sviatostiam.
- Nebol postihnutý žiadnym kánonickým trestom, zákonne uloženým alebo vyhláseným.
- Nie je otcom alebo matkou birmovanca. Je užitočné, aby bol birmovným rodičom krstný rodič (por. kán. 893 § 2 CIC).

Ak sa o funkciu birmovného (resp. krstného) rodiča uchádza klerik, treba, aby si vypýtal povolenie od svojho ordinára.

Vysluhovanie birmovania – pripomienky

Počas kázne nie je vhodné, aby sa kameraman (resp. fotograf) pohyboval a rušil tak pozornosť poslucháčov.

Farár/administrátor krátko predstaví birmovancov biskupovi (nemá to byť homília). Predstavenie má túto štruktúru:

- a) koľko je birmovancov a odkiaľ sú (farská príslušnosť);
- b) spôsob prípravy (vzdialená a blízka);
- c) odporúčanie birmovancov („Prosím, otec biskup, pobirmujte ich!“).

Pokiaľ to priestory chrámu dovoľujú, je najpraktickejšie, keď birmovanci pristupujú na udeľovanie sviatosti birmovania k biskupovi pred oltárom (podobne ako na sv. prijímanie). Farár odoberá birmovné lístky a dištriktuálny dekan rozdáva birmovancom obrázky, ktoré biskup prinesie.

Počas udeľovania sviatosti birmovania je možné spievať piesne k Duchu Svätému – tak z JKS ako i zborové a mládežnícke piesne – ale nie stále a nie tak nahlas, aby to rušilo dialogické vysluhovanie sviatosti. Počas birmovania treba vyhradiť miesto (najmenej 50 % času) na posvätné ticho.

Prijímanie birmovania v cudzej farnosti

Ideálne je, a Cirkev to vrelo odporúča, aby veriaci prijímali birmovanie vo svojej vlastnej farnosti (por. kán. 107, 374, 515 a 519 CIC). Z oprávnených dôvodov však možno prijať birmovanie aj inde. Farár/administrátor, ktorý je zodpovedný za prípravu birmovanca, musí vypísať pripravenému birmovancovi birmovný lístok – ten oprávňuje birmovanca prijať birmovanie inde.

Žiadame pánov farárov/administrátorov z väčších farností, aby neprijímali k birmovaniu birmovancov z iných farností bez dovolenia ich vlastného farára/administrátora. Územný princíp, ktorý treba rešpektovať je kánonický a pastoračne osvedčený; ten patrí k riadne konštituovanej diecéze a farnosti.

Vysluhovanie iniciačných sviatostí (krst, birmovanie, prijímanie) diecéznym biskupom viacerým katechumenom z rôznych častí biskupstva na jednom mieste (zväčša v katedrále), nie je proti územnému cirkevnému princípu – naopak, podporuje ho; zdôrazňuje totiž územný celok diecézy (por. kán 863 CIC).

Hmotné dary a zabezpečenie sviatosti birmovania

Kvalitná príprava na prijatie birmovania je nasmerovaná na duchovné obohatenie (birmovanca aj farnosti), a nie na hmotné statky. Hmotná vec (nejaký dar) má byť len druhoradou záležitosťou, a to zo strany všetkých zúčastnených – birmovanca, birmovného rodiča i farských pracovníkov (kňaz, katechéta, animátor).

Prosíme farárov/administrátorov, aby pod žiadnou zámienkou nevyberali na birmovanie peniaze; za birmovanie sa nič neplatí, neberie sa žiadna štóla. Najväčším darom pre vysluhujúceho služobníka sú dobre pripravení birmovanci a pripravená slávnostná liturgia.

Na farský obed je vhodné pozvať všetkých kňazov z dekanátu – k spoločnému stolu i k stretnutiu s biskupom.

Odporúčame, aby bol obed (kvôli rozšírenej hmotnej chudobe) primerane skromný, t.j. s jedným hlavným jedlom.

Prosím, aby táto inštrukcia bola zaradená medzi normy našej diecézy.

Banská Bystrica, 22.4.2016

Mons. Marián Chovanec
biskup

(interný dokument Banskobystrického biskupstva)